

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/13/2020
Identifikačné číslo spisu: 6119237962
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6119237962.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: WReality s. r. o., so sídlom Južná trieda 66/1591, Košice, IČO: 44 026 773, zast.: JUDr. František Kočka, advokát, Timonova 13, Košice, IČO: 30 665 981, proti žalovanému: EL-Moto s. r. o., so sídlom Rakofuby 247, Kočovce, IČO: 51 798 473, zast.: JUDr. Matej Molčan, advokát, Budimír 305, IČO: 50 038 249, o zaplatenie 8.942,10 eur s príslušenstvom, o návrhu žalobcu na príkázanie sporu inému súdu toho istého stupňa vedenom na Okresnom súde Nové Mesto pod sp. zn. 9Cb/25/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky spor vedený na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 9Cb/2/2019 n e p r i k a z u j e Okresnému súdu Košice II.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej tiež „okresný súd“) bol dňa 2. mája 2019 predložený na prejednanie a rozhodnutie spor, pôvodne vedený v upomínacom konaní pod sp. zn. 1Up/209/2019 a Okresným súdom Banská Bystrica postúpený podľa § 13, § 15 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „C. s. p.“) a § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej tiež „zák. č. 307/2016 Z. z.“ alebo „zákon o upomínacom konaní“).

2. V spore sa žalobca domáhal, aby okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8.942,10 eur a príslušenstvo, v spojitosti s nájmom nebytových priestorov podľa Nájomnej zmluvy z 2. októbra 2018 uzavretej medzi sporovými stranami. Žalovaný proti platobnému rozkazu vydanému v upomínacom konaní podal odpor a následne žalobca v návrhu na pokračovanie v konaní podal aj návrh na príkázanie sporu z dôvodov vhodnosti Okresnému súdu Košice II (ďalej tiež „návrh“). Po zaplatení súdneho poplatku za návrh žalobcu na príkázanie sporu inému súdu, Okresný súd Nové Mesto nad Váhom dňa 23. septembra 2020 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“).

3. Žalobca v návrhu uviedol, že predmetom konania sú práva z nájomnej zmluvy k nehnuteľnostiam na Južnej triede 66 v Košiciach (obvod Okresného súdu Košice II), konateľ žalovaného, konateľ žalobcu a

právny zástupca žalobcu majú bydliská v Košiciach; na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Odbor kriminálnej polície v Košiciach prebieha trestné konanie súvisiace so vzťahmi, ktoré sú predmetom sporu, pričom dozor v prípravnom konaní vykonáva miestne príslušná Okresná prokuratúra Košice II. Všeobecný (miestne príslušný) súd podľa sídla žalovaného je Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, ktorý je vzdialený „od bydlísk strán sporu a právneho zástupcu žalobcu viac ako 400 kilometrov“. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca poukázal na zásadu hospodárnosti a nezvyšovanie trov konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení z 8. júla 2019 vyslovil nesúhlas s návrhom žalobcu. Poukázal na miestnu príslušnosť Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom danú úpravou v § 13 C. s. p., ustálenú judikatúru najvyššieho súdu k dôvodom vhodnosti delegácie sporu (R 26/2016) a zvýraznil, že predmetom konania sú peňažné nároky z nájmovej zmluvy a nie vecné práva k nehnuteľnosti (predmetu nájmu).

5. Žalobca vo vyjadrení z 26. júla 2019 reagoval tak, že obranou žalovaného v spore je nárok na náhradu škody, „ktorá mala byť zrejme spôsobená v obvode Okresného súdu Košice II“ a poukázal na ust. § 19 písm. b) C. s. p.

6. Žalovaný vo vyjadrení z 11. septembra 2019 poprel miestnu príslušnosť súdu prvej inštancie podľa § 19 písm. b) C. s. p., viažucu sa na miesto vzniku škody, keďže predmetom sporu nie je vzájomná žaloba, ale len obrana žalovaného ako procesný prostriedok podľa § 147 ods. 2 C. s. p.

7. Podľa § 39 ods. 2 C. s. p., na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti.

8. Podľa § 39 ods. 3 C. s. p., o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

9. Podľa § 36 ods. 1 C. s. p., konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný.

10. Podľa § 36 ods. 2 C. s. p., príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

11. Podľa § 13 C. s. p., na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

12. Podľa § 15 ods. 1 C. s. p., všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný (§ 39 ods. 3 C. s. p.) na prejednanie návrhu na prikázanie sporu inému súdu, keďže je súdom spoločne nadriadeným súdom prejednávajúcemu spor ako aj tomu súdu, o prikázanie ktorému v návrhu ide, po prejednaní veci bez pojednávania (§ 438 ods. 1 a § 177 ods. 1 a contrario C. s. p.) dospel k záveru, že návrh žalobcu dôvodný nie je.

14. Prikázanie (delegácia) sporu z dôvodu vhodnosti nepochybne predstavuje výnimku z ústavne zaručenej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ktorý je daný na základe vopred stanovených zákonných pravidiel príslušnosti súdov. Prikázať spor je preto dôvodné a možné len výnimočne, a to v prípadoch, v ktorých by prejednanie sporu iným než (doteraz) príslušným súdom predstavovalo hospodárnejšie, rýchlejšie, prípadne po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie posúdenie sporu. Predpokladom prikázania sporu inému súdu podľa vyššie citovaného ustanovenia § 39 ods. 2 C. s. p. je teda existencia konkrétnych okolností, umožňujúcich hospodárnejšie a rýchlejšie prejednanie sporu iným súdom než tým, ktorého príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie bola určená na základe zákonných kritérií príslušnosti, existujúcich v čase začatia konania a zakladajúcich príslušnosť až do skončenia konania. Ide aj o prelomenie zásady „perpetuatio fori“, čiže trvania príslušnosti, zakotvenej v ustanovení § 36 ods.

2 C. s. p. Prípadné prikázanie (delegácia) určitého sporu inému (delegovanému) súdu je len výnimkou, k uplatňovaniu ktorej treba pristupovať reštriktívne. Práve so zreteľom k charakteru delegácie (ako výnimky z pravidla, že spor prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií) musí mať potom aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

15. Keďže dôvodmi vhodnosti pre prikázanie sporu inému súdu môžu byť len také okolnosti, ktoré umožnia hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie (a logicky tiež rozhodnutie) sporu iným ako príslušným súdom, úvaha o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu sporu i pomerov všetkých jeho strán, pričom na pomery tej strany, ktorá delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na druhú stranu sporu. Pri posúdení existencie podmienok pre vyhovie takému návrhu tu význam zohráva aj stanovisko ostatných strán.

16. Žalobca v danom prípade odôvodňuje vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu:

- a) vzdialenosťou bydliska štatutárnych zástupcov strán a sídla právneho zástupcu jednej zo strán v Košiciach od miestne príslušného súdu,
- b) tým, že predmetom konania sú práva z nájomnej zmluvy k nehnuteľnostiam v Košiciach, c) že sa vedie trestné konanie súvisiace so vzťahmi sporových strán policajnými orgánmi so sídlom v Košiciach, kde sídli aj dozorujúca prokuratúra a
- d) že žalovaný ako svoju obranu proti žalobe uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená v Košiciach, čo zakladá možnú miestnu príslušnosť delegovaného súdu podľa § 19 písm. b) C. s. p.

17. Žalobca primárne odôvodňuje vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu

- a) vzdialenosťou bydliska štatutárnych zástupcov strán a sídla právneho zástupcu jednej zo strán v Košiciach od miestne príslušného súdu, ktorým je podľa zákonných kritérií vyplývajúcich z ust. § 13 a § 15 ods. 1 C. s. p., Okresný súd Nové Mesto nad Váhom, v obvode ktorého sa nachádza adresa sídla žalovaného. Z už ustálenej judikatúry najvyššieho súdu však vyplýva, že problémy súvisiace s prekonávaním väčších vzdialeností, či vynaložením vyšších výdavkov za účelom dostavenia sa na súd sú skôr bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázanie veci inému súdu (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Ndob/6/2015 zo 14. apríla 2015). Podľa judikátu publikovaného pod č. R 26/2016 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2016 (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Ndob/7/2015 z 30. apríla 2015), prikázanie (delegácia) veci z dôvodov vhodnosti (§ 12 ods. 2 O. s. p.) predstavuje výnimku z práva občianskeho súdneho konania na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti občianskeho súdneho konania alebo jeho zrýchlenie. (I.) Dôvodom vhodnosti nie je vzdialenosť bydliska svedkov, či štatutárnych orgánov účastníka konania, od obvodu miestne príslušného súdu. (II.) Hoci citované právne závery boli prijaté za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb.), vzhľadom na podobnosť riešenej situácie a právnej úpravy civilného sporového konania k otázke tzv. vhodnej delegácie, niet žiadneho dôvodu, pre ktorý by uvedená ustálená rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu prijatá podľa stavu právnej úpravy do 30. júna 2016, nemala dopadať aj na prípad posudzovaný po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku od 1. júla 2016. Pri rozhodovaní najvyšší súd k tejto otázke zobral do úvahy aj nesúhlasné stanovisko žalovaného, práve na bydlisko konateľa ktorého poukazoval žalobca vo svojom návrhu na delegáciu sporu.

18. K druhému dôvodu, a to,

- b) že predmetom konania sú práva z nájomnej zmluvy k nehnuteľnostiam v Košiciach, v katastrálnom území Južné Mesto, čo tvorí obvod Okresného súdu Košice II, najvyšší súd uvádza, že predmetom sporu je peňažná pohľadávka pozostávajúca zo sumy neuhradeného nájomného, platieb spojených s nájmom s príslušenstvom a zmluvná pokuta, a teda spor sa netýka nehnuteľnosti ako takej. Umiestnenie nehnuteľnosti v obvode konkrétneho súdu je z hľadiska určenia miestnej príslušnosti relevantné, len ak by predmetom sporu boli vecné práva k nej, pričom nestačí len prípadné prejudiciálne riešenie takých otázok, relevantný je len žalobou uplatnený nárok a jeho vymedzenie v dôvodoch žaloby. V takom

prípade by však išlo o osobitnú, a to výlučnú miestnu príslušnosť podľa § 20 písm. a) C. s. p., ktorá by a priori založila príslušnosť Okresnému súdu Košice II. Taký prípad však posudzovaný spor nepredstavuje. Podľa najvyššieho súdu dôvod vhodnosti delegácie sporu (§ 39 ods. 2 C. s. p.) o peňažnú pohľadávku z nájomnej zmluvy na iný súd netvorí samotná skutočnosť, že nájomná zmluva sa týka nehnuteľnosti v obvode iného súdu prvej inštancie (navrhovaného na delegáciu), než súdu miestne príslušného podľa kritérií všeobecnej miestnej príslušnosti (§ 13 C. s. p.). Podstatné je, že predmetom sporu sú peňažné nároky za užívanie predmetu nájmu, teda práva z nájomnej zmluvy a ňou založeného záväzkového právneho vzťahu strán a nie práva k nehnuteľnosti ako takej.

19. K tretiemu dôvodu, a to

c) že sa vedie trestné konanie súvisiace so vzťahmi sporových strán, ktoré sú predmetom tohto konania, príslušnými policajnými orgánmi a dozorujúcou prokuratúrou v Košiciach, najvyšší súd uvádza, že tieto okolnosti rovnako nemožno považovať za dôvody vhodnosti delegácie sporu na iný súd. V spore ide o záväzkové právne vzťahy sporových strán, teda o samostatné posúdenie veci v civilnej (obchodnoprávnej) rovine, bez ohľadu na otázky trestnoprávnej zodpovednosti niektorej zo strán, či za ňu konajúcich osôb, preto súbežné vedenie trestného konania orgánmi činnými v trestnom konaní a ich sídlo nie sú relevantné pre určenie iného súdu na prejednanie a rozhodnutie veci než súdu všeobecne miestne príslušného podľa zákonného určenia (sídla žalovaného). Žalobca napokon v podanom návrhu na delegáciu sporu ani nekonkretizoval, nevysvetlil ním uvádzanú súvislosť sporu s dotknutým trestným konaním. Najvyšší súd len podotýka, že zo spisu nevyplýva ani to, že by prokurátor vstúpil (mienil vstúpiť) do konania, aj preto poukaz na sídlo prokurátora dozorujúceho uvádzané trestné konanie v štádiu prípravného konania, sa javí ako celkom bez súvisu s kritériami pre rozhodovanie podľa § 39 ods. 2 C. s. p.

20. Posledný žalobcom uvádzaný dôvod vhodnosti pre delegáciu sporu na iný súd bol,

d) že žalovaný ako svoju obranu proti žalobe uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorá mala byť spôsobená v Košiciach, čo zakladá možnú miestnu príslušnosť delegovaného súdu podľa § 19 písm. b) C. s. p. K tomu najvyšší súd uvádza, zhodne s vyjadrením žalovaného, že ide len o obranu žalovaného, pričom určujúcim pre zistenie príslušnosti súdu po návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní po ukončení upomínacieho konania bol predmet sporu vymedzený žalobou, a nie obrana žalovaného ako prostriedok procesnej obrany podľa § 149 C. s. p. Keďže žalovaný v spore uplatňuje proti peňažnej pohľadávke žalobcu vlastnú (proti)pohľadávku v sume nižšej než je žalovaná, tak vo svojom nesúhlasnom stanovisku k návrhu žalobcu na delegáciu sporu poukázal na ust. § 147 ods. 2 C. s. p., v zmysle ktorého nejde o vzájomnú žalobu, ale o prejav, ktorý súd posudzuje len ako prostriedok procesnej obrany. V tejto súvislosti len formálny a vo vzťahu k základnému predmetu sporu celkom nenáležitý poukaz žalobcu na úpravu osobitnej miestnej príslušnosti podľa § 19 písm. b) C. s. p., tzv. miestnej príslušnosti na výber danej, podľa ktorej popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody, preto nepostačoval ako dôvod pre postup podľa § 39 ods. 2 C. s. p. Žalobca ani neuviedol žiadne konkrétne okolnosti, spojené s uvádzanou obranou žalovaného, ktoré by vo svojom dôsledku umožnili hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie a rozhodnutie sporu (o nárokoch žalobcu a obrane žalovaného) iným ako príslušným súdom.

21. Najvyšší súd na záver uvádza, že úvaha o vhodnosti delegácie sporu na iný súd zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov strán sporu pričom na pomery strany sporu, ktorá delegáciu navrhuje, možno prihliadnúť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na druhú stranu sporu. V tomto smere bolo významné nesúhlasné stanovisko žalovaného s delegáciou sporu, pričom žalovaný zdôraznil, že trvá na zachovaní všeobecne miestne príslušného súdu a tým na dodržaní práva na zákonného sudcu bez výnimky, ktorú predstavuje prikázanie sporu inému súdu podľa § 39 ods. 2 C. s. p. Dôvody vhodnosti delegácie sporu môžu mať rozmanitú povahu, danú predovšetkým predmetom sporu a pomermi strán, avšak svojou výnimočnosťou musia viesť k nepochybnému záveru, že delegáciou sporu na iný súd sa zabezpečí hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie sporu, čo v danom prípade zistené nebolo, keďže žiadny zo žalobcom uvádzaných dôvodov netvoril jednotlivo ani v ich spojitosti relevantný dôvod vhodnosti prikázania sporu

na žalobcom navrhovaný Okresný súd Košice II.

22. Najvyšší súd z hľadiska rešpektovania princípu hospodárnosti civilného sporového konania (čl. 17 C. s. p.), ktorý tvorí jeden z pilierov delegácie sporu z dôvodov vhodnosti, nemohol opomenúť ani to, že návrh žalobcu mu bol predložený na rozhodnutie v štádiu, keď Okresný súd Nové Mesto nad Váhom už vykonal viaceré procesné úkony v súvislosti s prípravou a nariadením pojednávania vo veci.

23. Keďže v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, najvyšší súd za aplikácie § 39 ods. 2 a 3 C. s. p. rozhodol tak, že spor na iný súd neprikázal tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.